

Reportage

Annabel Essink

‘Het is een voorrecht dat je iets mag creëren’

Urias Boerleider stapte over van zakelijk naar artistiek

De overstap van een artistiek naar een zakelijk beroep wordt wel vaker gemaakt, om voor de hand liggende redenen: meer financiële zekerheid, een pensioen opbouwen, betaald met vakantie kunnen. Andersom – overstappen op een artistiek beroep – komt minder vaak voor. Urias Boerleider (1971) koos er toch voor: als dertiger leverde hij een comfortabel bestaan in de recruitment consultancy in om acteur te worden. Hij deed een omscholing aan een particuliere theaterschool en later aan de Toneelacademie Maastricht. Daarna werkte hij ook als regisseur aan verschillende theaterproducties.

‘Het was nogal een beslissing’, vertelt hij nu, twintig jaar later. ‘Als consultants werden wij afgerekend op de omzet die we per week draaiden. Een vriendin volgde acteerlessen in het weekend en moedigde mij aan mee te doen. Ik merkte al vlug dat ik meer energie had na die lessen dan na een hele week werken. Ik had het gevoel dat ik weer mocht spelen, maar nu als volwassen man. Ik stopte met mijn baan, ging voltiids acteerlessen volgen en verdiende bij met bier tappen in Paradiso en acteerklussen.’

Boerleider heeft er geen spijt van dat hij zijn loopbaan is begonnen als consultant. Die jaren hebben hem een commerciële, doelgerichte manier van denken bijgebracht die van pas kwam in zijn artistieke werk. ‘Ik heb goed verdiend met klussen als trainingsacteur voor de politie, ziekenhuizen en andere opdrachtgevers. Wanneer je als maker in die fase van je carrière kiest voor een stabiel inkomen, gaat dat vaak ten koste van het artistieke deel. Je hebt simpelweg nauwelijks tijd over.’

Het was een opluchting voor Boerleider toen hij het zich kon veroorloven om selectiever te zijn in het aannemen van opdrachten. ‘Eerst werd ik veel voor agressietrainingen geboekt, hoogstwaarschijnlijk vanwege mijn huidskleur. En voor de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND, red.) heb ik trainingen gegeven om vluchtelingen te motiveren terug te gaan naar hun land van herkomst. Twee typen opdrachten die niet stroken met mijn persoonlijke overtuigingen.’

Perverse prikkel

Het universum verhoorde zijn gebeden om meer artistiek bevredigende klussen: na jarenlang als trainingsacteur gewerkt te hebben, werd Boerleider gevraagd om een kindervoorstelling te regisseren ter ere van de Kinderboekenweek. ‘Erg leuk. Zo begon ik met regisseren.’

Op het Nederlandse subsidiestelsel is Boerleider kritisch. Een tijdje terug sprak hij een jonge regisseur die zei: ‘Ik ben niet bezig met het publiek, het gaat om mij. Ik moet dit maken’. ‘Dat vind ik misplaatste arrogantie’, zegt Boerleider. Stellig: ‘Het is een voorrecht dat je iets mag creëren, mag doen wat je leuk vindt. We zijn een beetje subsidieverslaafd geraakt.’

Urias Boerleider.
Fotografie: Gert
Willem Haasnoot

Ons systeem levert naar mijn mening geen excellentie op, maar veiligheid en een breed spectrum aan werk. We hebben het ook niet allemaal in onze mars om chirurg te zijn. Het is krachtig om te durven onderkennen dat je ergens niet goed genoeg in bent.'

In Nederland is de filmindustrie zo georganiseerd, licht Boerleider toe, dat de nadruk ligt op maken en niet op succesvol afleveren. Niet voor niets heeft Nederland naar verhouding de meeste filmproducenten van Europa. 'Er is een perverse prikkel om veel fondsen aan te schrijven voor verschillende projecten en te zien wat blijft plakken. Er wordt weinig ingezet op het leven van de film na de uitbreng. Een paar jaar geleden produceerde Nederland de meeste films van Europa, maar vrijwel geen van de grote producties haalde de A-festivals. Nederland heeft fantastische makers, maar ons systeem faciliteert op dit moment veel middelmatigheid.'

Boerleider had gezworen dat hij niet meer op een kantoor zou werken, maar toen het Filmfonds hem zes jaar geleden een baan aanbood als filmconsulent, kon hij niet weigeren. Hij zag dat als

uitgelezen kans om het systeem van binnenuit te helpen veranderen. 'Bij die organisatie zaten weinig mensen van kleur op posities waar besloten werd wat er gemaakt wordt. Samen met andere collega's onder wie een aantal met een bi-culturele achtergrond hebben we vijf jaar lang keihard gewerkt om te zorgen dat er wezenlijk andere films werden gerealiseerd dan de decennia daarvoor; verhalen van Nederlanders die tot dan toe ongehoord bleven.'

Bij de VPRO had Boerleider gehoopt hetzelfde te doen. Hij werd een kleine twee jaar geleden door de omroep gevraagd om eindredacteur te worden en hoofd van de afdeling voor artistieke documentaires – documentaires die qua vorm en inhoud uitdagender zijn dan het reguliere aanbod. Maar toen werden de enorme bezuinigingen afgekondigd binnen de publieke omroep. De VPRO gaat fuseren met HUMAN en de EO, bijna 14 procent van het personeel moet verdwijnen. 'Ik werk er nog niet zo lang, dus dan geldt: *last in, first out*. Er zijn sinds 2020 zulke bemoedigende stappen gezet op het gebied van diversiteit binnen culturele organisaties. Het is pijnlijk als die vooruitgang door ingewikkelde reorganisaties weer verloren gaat.'

Acteren is Boerleider altijd blijven doen, in actieve of minder actieve mate. Een paar maanden geleden stond hij voor de camera voor een gastrol in een populaire Nederlandse televisieserie. 'Ik ben me nu aan het oriënteren op wat ik vanaf oktober ga doen, misschien weer vaker spelen. Een aantal regisseurs heeft me gevraagd als creatief producent voor hun films, dat overweeg ik. Maar wat ik ook ga doen, voor mij staat vast dat ik maatschappelijke impact wil maken.' •

Annabel Essink
is redacteur van *Boekman*.
Fotografie: Jamaine Festen